

Asia: VN/27287/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta tutustua luonnokseen hallituksen esityksestä, joka koskee liikenne- ja lämmityspolttoaineista energiaverotuksen yhteydessä kannettavaa huoltovarmuusmaksua. Huoltovarmuusmaksua ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen määrä perustuisi polttoaineen energiasisältöön ja energiaverotuksen tasoon. Liikenne- ja lämmityspolttoaineista huoltovarmuusmaksulla kerättävä verotuotto säilyisi ennallaan. Sähkön aiemmin matala huoltovarmuusmaksu nousisi yli kuusinkertaiseksi.

Huoltovarmuusmaksun määräytymisperusteita on selvitetty työ- ja elinkeinoministeriön huoltovarmuuslainsäädännön uudistamista valmistelleen työryhmän alatyöryhmässä. Esitettyjen huoltovarmuusmaksujen taso perustuu poliittiseen arviointiin siitä, että jatkossakin huoltovarmuusmaksua kannetaan osana liikenne- ja lämmityspolttoaineiden ja sähkön energiaveroa ja että sähkön huoltovarmuusmaksun tasoa korotetaan. Myös veron tuottotavoite, noin 92 milj. euroa vuodessa, on asetettu poliittisen arvioinnin perusteella. Verotuottotavoite vastaa ennakoitua huoltovarmuusrahaston tuloutustarvetta. Lisäksi huoltovarmuusrahastoa voidaan tarvittaessa kartuttaa valtion budjetista.

Keskuskauppakamari puoltaa huoltovarmuusrahaston säilyttämistä valtion talousarviosta eriyttynä ulkopuolisena rahastona. Huoltovarmuuden merkitys on yhteiskunnalle kiistattoman tärkeää, ja huoltovarmuustoiminnan rahoitukselle tulee muodostaa riittävä ja ennakoitava rahoituspohja.

Näkemyksemme mukaan on perusteltua tulouttaa huoltovarmuusmaksut täysimääräisinä talousarvion ulkopuoliseen huoltovarmuusrahastoon, vaikka niiden määrä ylittäisikin rahastolta edellytettävän tuloutustarpeen. Rahastoon mahdollisesti kertyvää ylijäämää olisi perusteltua

suunnata huoltovarmuutta parantaviin lisäinvestointeihin. On tärkeää, että poikkeuksellisissa tilanteissa rahastoa voidaan täydentää tarvittaessa budjettivaroin.

Keskuskauppakamari pitää perusteltuna huoltovarmuusmaksun perusteen muuttamista aiempaa yhdenmukaisemmaksi energiaverotuksen määräytymisperusteiden kanssa. Huoltovarmuusmaksun tausta on fiskaalinen, joten sinänsä sen sitominen energiaverotuksen tapaan energiasältöön on perusteltua.

Huoltovarmuusmaksun noston on perusteltua kohdentaa sähköön, sillä liikennepolttoaineiden energiaveron taso on korkea ja niiden hintaan kohdentuu tulevana vuosina merkittäviä korotuspaineita muun muassa uusiutuvien polttoaineiden jakeluvetoitteen kasvaessa ja polttoainejakelun päästökaupan (ETS2) alkaessa. Nykytilanteessa noin 55 prosenttia huoltovarmuusmaksujen kertymästä kerätään liikennepolttoaineista, mitä ei voi pitää kohtuullisena osuutena ottaen huomioon liikennesektorin kokonaisuutena korkean erillisverotaakan. Liikennepolttoaineissa korotus kohdistuu ensisijaisesti biokaasuun ja dieselpolttonesteeseen. Fossiiliseen dieselpolttonesteen huoltovarmuusmaksu kasvaisi noin 74 prosentilla. Koska fossiilisen dieselin valmisteveron taso on korkea, huoltovarmuusmaksun näinkin tuntuva korotus nostaisi kokonaisverotasoja vain noin 0,5 prosentilla.

Emme pidä perusteltuna esitettyä lämmityspolttoaineiden huoltovarmuusmaksun alentamista. Esitetty linja rikkoisi esitettyä periaatetta sitoa huoltovarmuusmaksu energiasältöön. Kevyen polttoöljyn energiasältö on käytännössä sama kuin korkeammin verotetun dieselpolttonesteen, joten lähtökohtaisesti kevyen polttoöljyn huoltovarmuusmaksun tulisi olla sama kuin dieselpolttonesteen. Myös raskaan polttoöljyn ja kivihiilen huoltovarmuusmaksujen tulisi perustua energiasältöön, eikä niiden vallitsevaan energiaveron tasoon.

Esityksen mukaisessa energiasältöön perustuvassa laskentatavassa sähkön huoltovarmuusmaksu kasvaisi eniten, noin 6,5-kertaiseksi nykytilanteeseen nähden. Kokonaisvaikutus sähkön alemmassa verokannassa olisi erittäin suuri, sillä veroluokassa II kokonaisverotaso kasvaisi huoltovarmuusmaksun korotuksen seurauksena yli kaksinkertaiseksi. Kertaluonteisena keskellä vuotta tehtävänä muutoksena veroluokan II sähköveron tasoon esitetty 114 prosentin korotus on kohtuuttoman suuri. Esitämme, että sähkön huoltovarmuusmaksun korotusta alennettaisiin luopumalla lämmityspolttoaineille esitetystä huoltovarmuusmaksun alentamisesta. Lisäksi esitämme, että sähkön huoltovarmuusmaksun korotus tehtäisiin vaiheittain 2–3 portaana vuosina 2026–2028, jolloin se olisi ennakoitavampi ja jakautuisi pienempiin portaisiin.

Kalenoja Hanna
Keskuskauppakamari

